

ตัวความและมูลค่า เน้นคดีแทนตัวความ

การฟ้องร้องคดีต่อศาล นอกจากผู้เสียหายหรือมีส่วนใดเสียหายจากการโต้แย้งสิทธิหรือหน้าที่ หรือผู้ที่มีความจำเป็นต้องใช้สิทธิทางศาลจะมีอำนาจฟ้องแล้ว อาจมีการตั้งผู้แทนให้ดำเนินคดีฟ้องร้องแทนได้ ซึ่งเรียกว่าเป็นการมอบอำนาจให้ฟ้องคดี ในกรณีแห่งมูลเหตุที่จะฟ้องคดีเกิดจากบทบัญญัติของกฎหมายสารบัญญัติทางแพ่งหรือกฎหมายเอกชน กฎหมายค้ำจลา เป็นกฎหมายที่ควบคุมความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับเอกชน ได้กำหนดหน้าที่ของเอกชนเอาไว้ ฉะนั้นในกรณีที่มีการละเมิดหรือฝ่าฝืนบทบัญญัติกฎหมายเอกชน ผู้ที่ได้รับความเสียหายหรือมีส่วนใดเสียหายก็เป็นเอกชนมิใช่รัฐหรือมหาชน และความเสียหายที่เกิดขึ้นมิได้กระทบกระเทือนประโยชน์ส่วนรวม ความเสียหายนั้นก็เป็นการเสียหายที่ไม่ร้ายแรง ดังนั้นกฎหมายจึงได้บัญญัติผ่อนปรนให้ตกลงกันได้ เมื่อเกิดข้อพิพาทในทางแพ่ง และบทกฎหมาย วิธีสบัญญัติในทางแพ่ง ก็บัญญัติไว้ให้มีการระงับข้อพิพาทได้ เช่น การยื่นฟ้องคดีแพ่ง หมายความที่ได้มอบอำนาจให้หาความมีอำนาจลงลายมือชื่อในฐานะโจทก์แทนตัวความใดซึ่งแตกต่างกับผู้เสียหายในทางอาญา เพราะผู้เสียหายในทางอาญาเท่านั้นที่จะลงลายมือชื่อคำฟ้องได้ แม้หมายความจะเป็นผู้เรียงคำฟ้องก็ตาม หมายความก็ลงนามในฐานะแทนโจทก์ไม่ได้ แม้จะมีใบแต่งตั้งโดยถูกต้องครบถ้วนประการใดก็ตาม (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๓๕/๒๔๙๓) เหตุที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะว่าการฟ้องคดีอาญา มีลักษณะรุนแรงกระทบกับชีวิตหรืออิสระภาพหรือ

สัญญา ขรมศักดิ์ และประภาศน์ อวยชัย, คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, (พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ แสงทองการพิมพ์, ๒๕๑๘), หน้า ๓๘๘.

ทรัพย์สินของบุคคลโดยตรง และผู้ฟ้องก็มีความผิดฐานฟ้องเท็จ โศกขอเท็จจริงที่นำมาฟ้องนั้น เป็นเท็จ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๗๕ ซึ่งได้บัญญัติไว้ว่า "ผู้ใดเอาความอัน เป็นเท็จฟ้องผู้อื่นต่อศาลว่ากระทำความผิดอาญา หรือว่ากระทำความผิดอาญาแรงกว่าที่เป็น ความจริง ต้องระวางโทษ จำคุก ไม่เกินห้าปีและปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท" โดยกฎหมาย มีได้บัญญัติเอาโทษแก่ผู้ฟ้องเท็จทางคดีแพ่งเอาไว้ ทั้งนี้คงสืบเนื่องมาจากคดีแพ่งไม่มี ความรุนแรง เช่น คดีอาญา นั้นเอง

ผู้เสียหายหรือผู้มีส่วนได้เสียอาจมีได้เป็นทั้งความฟ้องคดีเองได้ โดยตั้งตัวแทนหรือ ผู้รับมอบอำนาจฟ้องคดีแทน ทั้งนี้เพราะการตั้งตัวแทนนั้นมีประโยชน์หลายประการ เช่น ผู้รับมอบอำนาจอาจจะมีความรู้ในเรื่องคดีความในศาลดี ผู้เป็นตัวแทนไม่มีเวลาร่าง ผู้ เป็นตัวแทนต้องไปอยู่ท่อนหรือไปอยู่เมืองนอกหรือผู้เป็นตัวแทนอยู่ห่างไกลไม่สามารถเดินทาง ไปมาได้ เป็นต้น ผู้ที่ดำเนินคดีแพ่งจึงมีหลายประเภท คือ

๑. ผู้เสียหายจากการถูกโต้แย้งสิทธิหรือหน้าที่ โคลงนามในคำฟ้องคดีเอง ซึ่งเป็นธรรมดาที่ผู้เสียหายย่อมมีสิทธิยื่นฟ้องบุคคลที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตนได้ แต่ความ เสียหายทางแพ่งนั้นก็มีความแตกต่างกับผู้เสียหายทางอาญาไปอีก โดยจะนำไปกล่าวไว้ใน เรื่อง การโต้แย้งสิทธิหรือโต้แย้งหน้าที่ ผู้เสียหายฟ้องคดีเองไม่สู้จะมีปัญหาเท่าใด เพราะ มีบทบัญญัติของกฎหมายบัญญัติรับรองสิทธิและหน้าที่ไว้ชัดเจนแล้ว รวมทั้งกรณีจะต้องใช้สิทธิ ทางศาลด้วย

ผู้เสียหายในกรณีนี้รวมทั้งนิติบุคคลด้วยเพราะนิติบุคคลก็เป็นบุคคลประเภทหนึ่ง ย่อม ได้รับความเสียหายได้ จึงมีสิทธิที่จะรักษาประโยชน์ส่วนได้เสียของตน

๒. ผู้ดำเนินคดีแทนตัวความ แบ่งแยกพิจารณาออกเป็น

๒.๑ ผู้รับมอบอำนาจ ไม่มีบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ
แพ่งและกฎหมายวิธีสบัญญัติก่อนโคบัญญัติไว้ โคนุโลมิใช้ตามกฎหมายสบัญญัติ คือประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยตัวแทน มาใช้ตามมาตรา ๘๐๐ โคบัญญัติไว้ว่า "ถ้าตัวแทน
โครับมอบอำนาจเฉพาะการ ทานวาจะทำการแทนตัวการโคเพียงในสิ่งที่จำเป็น เพื่อให้กิจอัน
เขาโคมอบหมายแก่ตนนั้นสำเร็จลุลวงไป" ดังนั้นถ้าตัวการ (ผู้เสียหาย) โคมอบอำนาจให้
ตัวแทนฟ้องคดีแพ่งโดยมีใบมอบอำนาจชัดเจน ผู้รับมอบอำนาจก็สามารถลงนามในคำฟ้องโค
ถือวาเป็นทองที่ชอบด้วยกฎหมาย เช่นเดียวกับผู้เสียหายฟ้องเองทุกประการ แต่ผู้รับมอบ
อำนาจเป็นตัวแทนมานั้นต้องเป็นบุคคลที่มีความสามารถที่จะฟ้องคดีโคเองด้วย คือไม่เป็นเยาว
บุคคลผู้ไร้ความสามารถ หรือบุคคลผู้เสมือนไร้ความสามารถ ตัวแทนเฉพาะกาล ๒ โคแก่
ตัวแทนที่โครับมอบอำนาจจากตัวการโคกระทำการอย่างหนึ่งอย่างโคโดยเฉพาะตัวแทนก็มีอำนาจ
เพียงที่จะกระทำการอย่างนั้นเท่านั้น จะไปทำการอย่างอื่นไม่โค

ตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาที่ตัวแทนหรือผู้รับมอบอำนาจแทนตัวการหรือผู้เสียหาย
มีอำนาจทำการลงนามในฟ้องโค

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๗๓/๒๕๑๘ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
มาตรา ๑ (๒) "คดี" หมายความว่า กระบวนพิจารณานับตั้งแต่เสนอคำฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้
รับรองคุ้มครอง บังคับตาม หรือเพิกการใช้ซึ่งสิทธิและหน้าที่ การดำเนินคดีจึงหมายความว่ารวม
ตั้งแต่ฟ้องร้อง จนถึงการบังคับคดีด้วย ผู้รับมอบอำนาจจากโจทก์ให้ดำเนินคดีฟ้องร้องยอมมี
อำนาจดำเนินคดีแทนโจทก์ ตั้งแต่เริ่มฟ้องจนเสร็จคดีรวมถึงการยื่นคำร้อง ขอให้ศาล

๒

สรรเสริญ ไกรจิตติ , กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยตัวแทนและนายหนา,
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง , ๒๕๑๖) หน้า ๓๕.

ออกหมายบังคับคดีตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีไปทำการยึดทรัพย์และนำชี้ให้ยึดทรัพย์ด้วย โดยโจทก์ไม่จำต้องทำใบมอบอำนาจใหม่อีก

จากคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๗๓/๒๕๑๔ นี้ได้อธิบายอำนาจผู้รับมอบอำนาจให้ฟ้องคดีไว้ว่ามีอำนาจหน้าที่จัดการฟ้องร้องคดีเพียงใด กล่าวคือผู้รับมอบอำนาจมีอำนาจตั้งแต่เริ่มฟ้องจนเสร็จคดี และยังมีอำนาจบังคับคดีตามคำพิพากษาได้ด้วย

ผู้รับมอบอำนาจหรือตัวแทนได้รับมอบอำนาจมาอย่างไรก็ต้องดำเนินการไปอย่างนั้น จะทำการนอกเหนืออำนาจที่ได้รับมอบอำนาจไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๕๑/๒๕๐๒ วินิจฉัยว่าเจ้านี้มอบอำนาจให้ตัวแทนฟ้องคดีแพ่ง ตัวแทนจะฟ้องเป็นคดีล้มละลายไม่ได้

ในเรื่องการมอบอำนาจนี้ทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา ผู้เสียหายสามารถมอบอำนาจให้ผู้อื่นลงลายมือชื่อฟ้องได้เองเหมือนกัน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๕๐/๒๕๐๓ (ประชุมใหญ่) วินิจฉัยว่า ผู้เสียหายไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดา ย่อมมอบอำนาจให้ฟ้องคดีอาญาแทนได้ เมื่อผู้เสียหายมอบอำนาจให้ฟ้องคดีอาญาแล้ว ผู้ที่รับมอบอำนาจก็ย่อมลงชื่อในฟ้องแทนผู้มอบอำนาจได้ไม่ขัดต่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๑๕๔(๗)

ขอควรสังเกต การมอบอำนาจให้ฟ้องคดีแพ่งหรือการมอบอำนาจให้ตัวแทนฟ้องคดีแทนนี้แตกต่างกับการตั้งทนายความ การมอบอำนาจนั้นผู้เสียหายให้อำนาจผู้รับมอบอำนาจเป็นโจทก์แทนไปเสีย และผู้รับมอบอำนาจไม่มีอำนาจจะว่าความคดีที่รับมอบอำนาจมานั่นเอง ต้องแต่งตั้งทนายความว่าความอีกต่อหนึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๖๐ วรรค ๒ ซึ่งได้บัญญัติว่า

"... ถ้าผู้ความหรือผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้แทนตั้งที่ใดกล่าวมาแล้ว ทำหนังสือมอบอำนาจให้บุคคลใดเป็นผู้แทนตนในคดี ผู้รับมอบอำนาจเขานั้นจะว่าความอย่างทนายความไม่ได้ แต่ยอมตั้งทนายความเพื่อดำเนินกระบวนการได้" นอกจากนี้ มาตรา ๖๐ นี้แล้วยังมี มาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติทนายความได้บัญญัติห้ามมิให้ผู้ซึ่งมิได้จดทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นทนายความว่าความในศาล หรือแต่งฟ้อง คำให้การ

ฟ้องอุทธรณ์ แก่อุทธรณ์ ฟ้องฎีกา แก่อฎีกา คำร้อง หรือคำแถลงอันเกี่ยวกับการพิจารณาคดีในศาลให้แก่บุคคลอื่น แต่มิให้ใช้บังคับแก่เจ้าพนักงานในการปฏิบัติหน้าที่ราชการและบุคคลซึ่งมีอำนาจหน้าที่กระทำได้ตามกฎหมาย การที่มีข้อห้าม^๓ เช่นนี้ก็เนื่องมาจากสมัยที่ยังไม่ประกาศใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ตัวแทนคู่ความมีอำนาจดำเนินกระบวนการพิจารณาได้เต็มที่ ปรากฏว่าเป็นการยุ่งยาก เพราะผู้ที่ไม่ได้เป็นทนายความไม่มีความรู้ทางด้านกฎหมาย การซักถามพยานหลักฐานตลอดจนการดำเนินกระบวนการพิจารณาไม่ถูกต้อง ทำให้การดำเนินคดีเป็นไปอย่างล่าช้า และผลแห่งคดีออกมาไม่เป็นธรรม เพราะผู้ดำเนินการเป็นทนายไม่มีความรู้และความชำนาญพื่อนั้นเอง ตามที่มาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และพระราชบัญญัติทนายความห้ามผู้รับมอบอำนาจดังกล่าวนั้นเป็นการห้ามเฉพาะการดำเนินกระบวนการพิจารณาเท่านั้น สำหรับค่านอื่น ๆ ที่มีใช้การดำเนินกระบวนการ ผู้รับมอบอำนาจยอมทำได้ เช่น กำหนดวันนัดพิจารณา เป็นต้น

ข้อห้ามที่กล่าวมานี้ ย่อมไม่ห้ามผู้แทนนิติบุคคลที่จะว่าความแทนนิติบุคคลเพราะถือว่าการกระทำของผู้แทนนั้นคงเป็นการกระทำของนิติบุคคลนั่นเอง ไม่จำเป็นต้องมีการมอบอำนาจ แต่ถาผู้แทนนิติบุคคลมอบอำนาจฟ้องให้แก่ผู้ใดคนหนึ่ง ผู้นั้นถึงจะไม่มีอำนาจว่าความเองตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๖๐

ส่วนผู้ที่ได้รับมอบอำนาจทั่วไปหรือตัวแทนทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๐๑ (๕) ไม่มีอำนาจฟ้องคดี นอกจากจะได้รับมอบอำนาจเฉพาะการให้อีกชั้นหนึ่ง

บางกรณีไม่มีการมอบอำนาจให้ฟ้องคดี แต่ก็สามารถฟ้องคดีและดำเนินกระบวนการพิจารณาได้เหมือนตัวความ เช่น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๐๒

^๓ หลวงจากรุณนิติศาสตร์, คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๑๘), หน้า ๖๒.

บัญญัติว่า "ในเหตุฉุกเฉินเพื่อจะป้องกันมิให้ตัวการต้องเสียหายท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ตัวแทนจะทำการใด ๆ เช่นอย่างวิญญูชนจะพึงกระทำก็ยอมมีอำนาจจะทำได้ทั้งสิ้น" ถ้ามีเหตุฉุกเฉินตัวแทนก็มีอำนาจฟ้องคดีแทนตัวการได้ คือสามารถลงนามในฟ้องแทนตัวการหรือคู่ความได้

ข้อสังเกต ผู้รับมอบอำนาจจะควยตำแหน่งทั้ง ๒ ฐานะ คือทั้งฐานะผู้รับมอบอำนาจและทนายความ เช่น ผู้รับมอบอำนาจจะดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลฐานะทนายความควยได้หรือไม่ ได้มีผู้ออกความเห็นดังนี้

(๑) พระยาปริคานถุเบศร์^๔ ได้ให้ความเห็นไว้ว่า "...ความในวรรคสองของมาตรา ๖๐ ที่แก้ไขใหม่นั้น ไม่มีคำห้ามมิให้ผู้แทนรองลงไปที่เป็นทนายความ ถ้าผู้แทนรองลงไปไม่ใช่ทนายความ ก็เป็นแนวจะว่าความไม่ได้ เพราะตามพระราชบัญญัติทนายความ ผู้จะว่าความได้ต้องเป็นทนายความตามพระราชบัญญัตินั้นและเมื่อกลับไปอ่านความวรรคสองเดิม ที่มีคำคัดค้านไว้ซึ่งว่า ถ้าผู้แทน (รองลงไปนั้น) ถ้าไม่ใช่ทนายความก็จะว่าความไม่ได้ และที่แก้ไขใหม่ไม่มีคำห้ามเช่นเดิม ก็ได้เห็นแนวความหมายว่า ที่แก้ไขใหม่ ไม่ห้ามผู้แทน (รองลงไปนั้น) ที่เป็นทนายความไม่ให้ว่าความในคดีนั้น..."

(๒) ศาสตราจารย์ธานินทร์ กรัยวิเชียร^๕ ได้ให้ความเห็นว่า"...กรณีนี้นักเขียนเห็นว่าจะทำได้..."

(๓) นายสุนทร จันทรศักดิ์^๖ ได้ให้ความเห็นไว้ว่า "...แม้ทนายความผู้รับ

^๔ พระยาปริคานถุเบศร์, "วิจารณ์ มาตรา ๖๐ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งแบบต้นพิศัย, เล่มที่ ๒๑ ตอน ๑, หน้า ๘ - ๑๐, ๒๕๐๕.

^๕ ธานินทร์ กรัยวิเชียร, คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๑๖ หน้า ๖๐๔ (อค์สำเนา)

^๖ สุนทร จันทรศักดิ์, "ความเห็นจากผู้อ่าน", บทต้นพิศัย, เล่มที่ ๒๐ ตอน ๓ กรกฎาคม ๒๕๐๕, หน้า ๖๑๓ - ๖๑๕.

มอบอำนาจให้เป็นผู้แทนในคดีจะได้แต่งตั้งตัวเองเป็นทนายความในคดีด้วย ก็ถือว่าความ
 อย่างทนายความไม่ได้ เพราะการแต่งตั้งตัวเองให้เป็นผู้แทนในคดีไม่ได้ ทำให้ฐานะการ
 เป็นผู้รับมอบอำนาจในคดีหมดไป เมื่อตนเองก็อยู่ในฐานะผู้รับมอบอำนาจกฎหมายก็เห็น
 ใควา จะว่าความอย่างทนายความไม่ได้ นึกกับกรณีที่เราของเดิมได้แต่งตั้งให้ทนาย
 ความผู้รับมอบอำนาจเป็นผู้แทนในคดีนั้นด้วยโดยตรง ทนายความผู้รับมอบอำนาจ
 ก็มีสิทธิว่าความในคดีนั้นได้ เพราะกรณีนี้ถือว่าทนายความผู้รับมอบอำนาจนั้นมี ๒ ฐานะ
 คือ เป็นฐานะเป็นผู้แทนทนายความว่าต่างในคดีนั้นด้วยอีกฐานะหนึ่ง หากเราจะแปลกฎ-
 หมายอย่างความเห็นอย่างหนึ่ง (เมื่อกฎหมายอนุญาตให้ผู้แทนในคดีแต่งตั้งทนายความ
 ให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาได้ และได้มีการแต่งตั้งทนายความโดยชอบแล้วแม้จะเป็น
 การแต่งตั้งตัวเอง ทนายความผู้แทนในคดีนั้นก็ว่าความอย่างทนายความได้ เพราะ
 กฎหมายไม่ห้ามแต่งตั้งตัวเองเป็นทนาย) ก็ดูจะเป็นการไร้ประโยชน์ในการแก้ไขข้อ-
 ความในกฎหมายบทนี้ใหม่ เพราะในที่สุดทนายความผู้รับมอบอำนาจให้เป็นผู้แทนในคดี
 ก็ยังมีกรณีจะว่าความอย่างทนายความได้โดยดีเท่ากับเป็นการสนับสนุนให้มีการหลีกเลี่ยง
 กฎหมายนั่นเอง..."

(๔) นายสมหวัง ศรีชัย^๗ ได้ให้ความเห็นว่า "...เห็นว่าเหตุที่ต้องห้าม
 ก็เพื่อให้พระราชบัญญัติทนายความต้องเป็นหมัน เพราะเหตุไม่ห้ามไว้ดังนี้ เมื่อมีคดี
 เกิดขึ้นแทนที่จะตั้งทนายความไว้ว่าความในฐานะทนายความ ก็จะกลับตั้งให้เป็นผู้รับมอบ
 อำนาจในคดีตามมาตรา ๖๐ แล้วก็เข้าว่าความตัวเอง โดยไม่ต้องตกอยู่ในบังคับแห่ง
 พระราชบัญญัติทนายความเฉพาะอย่างยิ่งจะเป็นช่องทางให้หลีกเลี่ยงพระราชบัญญัติ
 ทนายความ มาตรา ๑๒ (๒) คือ ที่ห้ามเรียกค่าว่าความด้วยวิธีสัญญาแบ่งเอาส่วนจาก
 ทรัพย์สินที่เป็นมูลพิพาท เพราะเป็นการเรียกค่าจ้างในฐานะผู้รับมอบอำนาจในคดีโดย
 ไม่ได้เข้าเป็นทนายว่าต่างแต่าง..."

^๗ สมหวัง ศรีชัย, "ความเห็นจากผู้อาน", บทบัญญัติ, เล่มที่ ๒๐ ตอน ๒,
 เมษายน ๑๙๖๕, หน้า ๓๘๕ - ๓๘๖.

ความเห็นทั้งสองฝ่ายแตกต่างกันและก็มีเหตุผลด้วยกันทั้งสองฝ่าย สำหรับผู้เขียนเห็นด้วยกับความเห็นของนักกฎหมายสองคนหลัง โดยเฉพาะที่ให้ความเห็นว่าการที่ผู้รับมอบอำนาจตั้งตนเองเป็นนายเป็นการเลียงกฎหมาย

เมื่อผู้ใดมีความสามารถได้รับความยินยอมให้ฟ้องคดีได้เช่น ผู้เยาว์ได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม คนใดมีความสามารถได้รับความยินยอมจากผู้อุปถัมภ์ และผู้เสมือนใดความสามารถ ได้รับความยินยอมจากผู้พิทักษ์ให้ดำเนินคดีฟ้องคดีได้เองนั้น มิใช่กรณีการมอบอำนาจเพราะผู้ใดมีความสามารถหรือหย่อนความสามารถนี้เป็นผู้เสียหายเอง การที่ต้องได้รับความยินยอมนั้นเป็นเพียงกระทำตามบทบัญญัติของกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองเขาเหล่านั้นเท่านั้น ดังนั้น ผู้ใดมีความสามารถจึงสามารถดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลได้เอง เหมือนตัวความทั่ว ๆ ไปมิถูกจำกัดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๖๐ วรรคสองแต่อย่างใด

ผู้รับมอบอำนาจให้ฟ้องคดีนั้น จะมีอำนาจในการดำเนินคดีได้ทั่วไปทุกสิ่งทุกอย่าง รวมทั้งการประนีประนอมยอมความ หรือถอนฟ้องได้หรือไม่ ได้มีความเห็นแตกต่างกันออกไป ๒ ความเห็น

พระนิติการณฺ์ประสม ได้ให้ความเห็นว่า "...ถ้าใ้มอบอำนาจกล่าวไว้แต่เพียงกลาง ๆ ว่ามอบให้เป็นผู้ฟ้องหรือต่อสู้คดีแทนแล้ว ผู้แทนนั้นจะทำได้ทุกอย่างในการดำเนินคดีหรือไม่ ขอนี้ควรสังเกตประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๔๐๑ ซึ่งว่าด้วยตัวแทนได้รับมอบอำนาจทั่วไป กล่าวว่าคุณแทนได้รับมอบอำนาจทั่วไปหาอาจจะทำประนีประนอมยอมความได้ไม่"

มีผู้ให้ความเห็นแย้งว่า เมื่อพิจารณาตามมาตรา ๔๐๑ ที่ห้ามตัวแทนรับมอบอำนาจทั่วไปไม่มีอำนาจประนีประนอมยอมความหรือยื่นฟ้องต่อศาล ดังนั้นเมื่อตัวแทน

๔
พระนิติการณฺ์ประสม, คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง, (พิมพ์ครั้งที่ ๔ ; กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แสงทองการพิมพ์, ๒๕๑๕), หน้า ๑๘๗.

รับมอบอำนาจทั่วไปได้รับมอบอำนาจเฉพาะการให้ฟ้องคดีแล้ว ก็ย่อมมีอำนาจเกี่ยวกับ
 มูลคดีที่ได้รับมอบอำนาจมาเต็มทั้งหมดทั้งประนีประนอมยอมความควยเมื่อเห็นว่ามีประ-
 โยชน์ดีกว่าจะฟ้องคดีต่อไป มิเช่นนั้นผู้รับมอบอำนาจต้องไปขอรับมอบอำนาจเฉพาะการ
 อีก ก็เป็นการขอมอบอำนาจเฉพาะการซ้อนกัน

เมื่อมีความเห็นออกเป็นสองความเห็น เช่นนี้ และยังไม่มีความพิพากษาศาลฎีกา
 วินิจฉัยไว้เป็นบรรทัดฐาน จึงนำคดีตามต่อไป สำหรับผู้เขียนเองมีความเห็นอย่างเดียวกับ
 กับความเห็นแรก.

การตั้งผู้แทนหรือผู้รับมอบอำนาจนั้น ต้องมีใบมอบอำนาจ (power of attorney)
 เป็นหนังสือโดยมีข้อความชัดเจน ยกเว้นกรณีที่ไม่ต้องมีใบมอบอำนาจคือกรณีตัวแทน
 ถูกเงิน ศาลมีอำนาจสั่งให้คุกคามหรือผู้ยื่นใบมอบอำนาจให้ถอยคำสาบานว่าเป็นใบมอบ
 อำนาจแท้จริงในกรณีที่มีเหตุสงสัยหรือคุกคามอีกฝ่าย ยื่นคำร้องแสดงเหตุอันควรสงสัย
 ว่าใบอำนาจนั้นจะมีใช้ใบมอบอำนาจแท้จริง ศาลมีอำนาจสั่งทำให้ถูกต้องตามแบบต่อไปนี้

- ก. ถ้าใบมอบอำนาจนั้นทำในราชอาณาจักรไทย ต้องให้นายอำเภอลงชื่อเป็น
 พยาน
- ข. ถ้าใบมอบอำนาจนั้นได้ทำในเมืองต่างประเทศที่มีกงสุลไทยประจำอยู่ต้อง
 ให้กงสุลนั้นลงชื่อเป็นพยาน
- ค. ถ้าใบมอบอำนาจนั้นทำในเมืองต่างประเทศที่ไม่มีกงสุลไทย ตามมาตรา ๔๗
 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง บัญญัติให้ผู้มีอำนาจในการนี้ลงชื่อเป็นพยาน
 ได้แก่ Notary Public ในประเทศฝรั่งเศส และ Magistrate ในประเทศ
 อังกฤษ ถ้าในประเทศอื่นซึ่งไม่มีเจ้าหน้าที่เช่นนี้ ก็ต้องให้ผู้มีอำนาจเป็นพยานในเอกสาร
 ตามกฎหมายแห่งท้องถิ่น และต้องมีใบสำคัญของรัฐบาลแห่งประเทศนั้นแสดงว่า บุคคลที่
 เป็นพยานนั้นเป็นผู้มีอำนาจกระทำได้

การตั้งผู้รับมอบอำนาจเป็นตัวแทนนั้นมีประโยชน์สำหรับผู้ที่ไม่ค่อยมีเวลาว่างจากธุรกิจ อยู่ห่างไกลจากศาล หรือการเดินทางลำบาก หรือตัวความอยู่ต่างประเทศ เป็นคน และตามหลักของตัวการตัวแทน เมื่อตัวแทนกระทำสิ่งใดไปภายในอำนาจหน้าที่ ผู้เป็นตัวการก็ต้องรับผลที่เกิดขึ้นนั้น ดังนั้นไม่ว่าคดีจะแพ้หรือชนะ ตัวการก็ต้องรับผลจากคดีนั้นเปรียบเสมือนเป็นการกระทำของตนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๐

บางกรณีผู้รับมอบอำนาจสิ้นอำนาจแล้วก็ยังยังสามารถทำการแทนตัวความได้อีกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๔ ซึ่งได้บัญญัติไว้ว่า "เมื่อสัญญาตัวแทนระงับสิ้นไปเพราะตัวการตายก็ดี ตัวการตกเป็นผู้ไร้ความสามารถหรือล้มละลายก็ดี ท่านว่าตัวแทนของจัดการอันสมควรทุกอย่าง หรือจะปกป้องรักษาอันเขาได้มอบหมายแก่ตนไป จนกว่าทายาทหรือผู้แทนของตัวการจะอาจเข้าปกป้องรักษาประโยชน์นั้น ๆ ได้"

บทบัญญัติมาตรานี้ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้แทนเอาไว้ว่า แม้สัญญาตัวแทนจะไ้ระงับสิ้นไป ด้วยเหตุ ๓ ประการ คือ ตัวการตาย ตกเป็นผู้ไร้ความสามารถ หรือล้มละลาย เมื่อสัญญาตัวแทนสิ้นสุดลง ตัวแทนก็ยังมียอำนาจจัดการอันสมควร เพื่อจะปกป้องรักษาประโยชน์อันเขาได้มอบให้แก่ตนไปจนกว่าทายาทหรือผู้แทนของตัวการจะอาจเข้าปกป้องรักษาประโยชน์ของตัวการนั้น ๆ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๑๕/๒๕๑๗ วินิจฉัยว่า แม้ตัวโจทก์จะถึงแก่ความตายไปก่อนศาลชั้นต้นจะได้อ่านคำพิพากษา และยังมีทายาทร้องขอเข้ารับมรดกความ และแต่งตั้งนายโจทก์เป็นทายาทความของผู้รับมรดกความก็ตาม แต่ทนายโจทก์เป็นตัวแทนของโจทก์ ย่อมมีหน้าที่ต้องจัดการดำเนินคดีเพื่อปกป้องรักษาประโยชน์ของโจทก์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๔ การที่ทนายโจทก์ฟังคำพิพากษาศาลชั้นต้นแล้วยื่นอุทธรณ์จึงเป็นการชอบด้วยกฎหมาย

อนึ่ง: ผู้รับมอบอำนาจให้ฟ้องคดีมีอำนาจและหน้าที่แตกต่างกับทนายความกล่าวคือผู้รับมอบอำนาจจะฟ้องคดีและความเองอย่างทนายไม่ได้ ตามประมวลกฎหมาย

วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๖๐ และพระราชบัญญัติทนายความ มาตรา ๓๒ แต่ทั้งผู้รับมอบอำนาจและทนายความก็มีส่วนเหมือนกัน ก็คือต่างก็เป็นตัวแทนของตัวการ (คู่ความ) ตกอยู่ในบทบัญญัติประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๕๓ - ๔๓๒ เหมือนกัน

๒.๒ ผู้มีอำนาจกระทำการแทนบุคคลที่หย่อนความสามารถ ตามที่ไต่ถามมาแล้วว่าบุคคลเท่านั้นที่มีอำนาจฟ้องคดีได้ ไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ตาม แต่มีใค้หมายความว่าถ้าเป็นบุคคลแล้วจะสามารถฟ้องคดีได้เสมอไป บุคคลที่มีความสามารถบริบูรณ์เท่านั้นที่มีอำนาจฟ้องคดีได้ ส่วนบุคคลที่หย่อนความสามารถจะฟ้องคดีได้ก็ต้องเป็นไปตามที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติไว้ บุคคลเหล่านี้ก็ไต่ถามผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ และคนเสมือนไร้ความสามารถ เค็มรวมถึงหญิงมีสามีด้วยแต่ปัจจุบันหญิงมีสามีมีสิทธิ เทาเดียวกับผู้ชายหญิงมีสามีจึงมีความสามารถ เช่นเดียวกับบุคคลที่บรรลุนิติภาวะต่างๆ ไปบุคคลที่หย่อนความสามารถจะฟ้องคดีต้องดำเนินการอย่างไรใดอย่างหนึ่ง ซึ่งแยกพิจารณาได้ดังนี้

ก. ผู้เยาว์ เป็นบุคคลที่ถูกจำกัดความสามารถดังที่กล่าวมาแล้วในเรื่องความสามารถ ผู้เยาว์ถูกจำกัดสิทธิในการทำนิติกรรมรวมทั้งการฟ้องคดีด้วย ไม่ว่าจะเป็นการฟ้องคดีแพ่งหรือคดีอาญาก็ตาม ผู้เยาว์จะทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้แทนโดยชอบธรรม ไต่ถามบิดามารดาหรือบิดาหรือมารดา ถือเป็นผู้แทนตามจารีตประเพณี ส่วนผู้ปกครองจะมีไต่ถามในกรณีที่ผู้เยาว์ไม่มีบิดามารดาหรือบิดามารดาถูกถอนอำนาจปกครอง นอกจากนั้นผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้ปกครองยังมีอำนาจลงนามในฟ้องไต่ถามในฐานะผู้แทนของผู้เยาว์

ข. คนไร้ความสามารถ เป็นบุคคลที่ถูกจำกัดความสามารถเช่นเดียวกับผู้เยาว์ แต่แตกต่างกับผู้เยาว์ คือคนไร้ความสามารถไม่สามารถกระทำการใด ๆ ได้ด้วยตนเองเลย มีผู้อนุบาลเป็นผู้กระทำการแทน ในการกระทำการต่าง ๆ รวมทั้งการฟ้องร้องคดีแทนด้วย

ค. คนเสมือนไร้ความสามารถ เป็นบุคคลประเภทที่ถูกจำกัดความสามารถ น้อยกว่าประเภทอื่น ๆ กล่าวคือกระทำการใดทุกอย่างยกเว้นกิจการบางประเภทเท่านั้น ตามที่ได้อธิบายมาแล้ว ในการฟ้องร้องคดี คนเสมือนไร้ความสามารถจะฟ้องได้ ต้องได้รับความยินยอมจากผู้พิทักษ์ก่อน ผู้พิทักษ์จะฟ้องคดีแทนไม่ได้

๒.๓ พนักงานอัยการ พระราชบัญญัติอัยการ พ.ศ. ๒๔๙๘ มาตรา ๑๑(๑) บัญญัติว่า "ในคดีที่ราษฎรผู้หนึ่งผู้ใดฟ้องเองไม่ได้โดยกฎหมายห้าม เมื่อเห็นสมควร พนักงานอัยการมีอำนาจเขาเป็นโจทก์ได้" พนักงานอัยการเป็นทนายความแผ่นดินซึ่ง ส่วนมาก คดีที่พนักงานอัยการมีหน้าที่ฟ้องก็ได้แก่คดีอาญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งคดีอาญา-แผ่นดิน หรือคดีอาญาที่ยอมความกันไม่ได้ แต่ก็มีคดีหมายความว่าพนักงานอัยการจะ ฟ้องคดีแพ่งไม่ได้ เพราะมีมูลคดีทางแพ่งเป็นจำนวนมากที่พนักงานอัยการฟ้องร้อง เช่น

ก. คดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๐ - ๕๑ โดยฟ้องเรียกทรัพย์สินแทนผู้เสียหายในกรณีที่ฟ้องคดีอาญาในความ นิติอาญาน ฉกทรัพย์ วิว่งราว ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ โจรสลัก กรรโชก ฉ้อโกง ยักยอก หรือรับของโจร เมื่อผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกคืนทรัพย์สินหรือราคาที่เขาสูญเสียไป เนื่องจากการกระทำผิดนั้น ในการฟ้องเรียกทรัพย์สินคืน หรือราคาทรัพย์สินคืน พนักงาน อัยการจะขอรวมไปกับคดีอาญา หรือจะยื่นคำร้องในระยะใดระหว่างที่คดีอาญากำลัง พิจารณาอยู่ในศาลชั้นต้นก็ได้

ข. คำเนนคดีแพ่งแทนหน่วยงานของรัฐทั้งปวง

ค. คำเนนคดีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติให้อำนาจไว้ เช่น มาตรา ๒๙, ๕๕, ๖๐, ๖๔, ๖๖, ๗๙, ๘๔, ๘๓, ๘๖, ๑๕๖๒, ๑๕๘๒, ๑๕๘๖ เป็นต้น

ง. คำเนนคดีแทนเจ้าพนักงานหรือราษฎร ซึ่งกระทำตามคำสั่งของเจ้าพนักงาน หรือได้กระทำร่วมกับเจ้าพนักงาน เมื่อเจ้าพนักงานถูกฟ้องในเรื่องการที่ได้กระทำไปใน หน้าที่หรือราษฎรผู้หนึ่งผู้ใดถูกฟ้องในเรื่องการที่ได้กระทำตามคำสั่งของเจ้าพนักงาน ซึ่ง ได้สั่งการโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือเข้าร่วมกับเจ้าพนักงานกระทำการในหน้าที่ราชการก็ดี

จ. คำเนนคดีแทนเทศบาลในกรณีที่เทศบาลเป็นโจทก์หรือจำเลย ซึ่งมีใช้เป็นคดีพิพาทกับรัฐบาล

ฉ. คำเนนคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เช่น ตามมาตรา ๕๖ ในฐานะเป็นผู้แทนเฉพาะคดีใหญ่ไร้ความสามารถ

๒.๔ ผู้รองตำแหน่ง (ดูข้อยกเว้นในเรื่องบุคคลมีอำนาจฟ้องคดีแพ่ง)

๒.๕ ผู้แทนเฉพาะคดี (Ad Litem) (ดูเรื่องความสามารถของบุคคล)

๒.๖ ทนายความ คือบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้มีสิทธิว่าต่างแก่ต่างแทนตัวความในคดีที่ผู้เสียหาย หรือผู้รับมอบอำนาจใดแต่งตั้งขึ้น เมื่อทนายความได้รับแต่งตั้งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๖๐ ซึ่งได้บัญญัติไว้ว่า "คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือผู้แทนโดยชอบธรรม ในกรณีที่คู่ความเป็นผู้ไร้ความสามารถ หรือผู้แทนในกรณีที่คู่ความเป็นนิติบุคคล จะว่าความด้วยตนเองและดำเนินกระบวนการพิจารณาทั้งปวงตามที่เห็นสมควร เพื่อประโยชน์ของตนหรือจะแต่งตั้งทนายความคนเดียวหรือหลายคนไว้ว่าความและดำเนินกระบวนการแทนตนก็ได้..." ตามบทบัญญัติมาตรานี้ระบุไว้ชัดว่าใครบ้างที่มีอำนาจแต่งตั้งทนายความเพื่อว่าต่างแก่ต่างคดีได้ แยกออกเป็น

ก. ตัวความเอง ตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ของตนเอง

ข. ผู้แทนโดยชอบธรรมในกรณีที่คู่ความเป็นผู้ไร้ความสามารถ

ค. ผู้แทน ในกรณีที่คู่ความเป็นนิติบุคคล

ทนายความนี้มีไต่ระบุไว้ในกระบวนการพิจารณาคดีว่าคู่ความทั้ง ๒ ฝ่ายหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะต้องมีเสมอ ตัวความจะตั้งทนายความหรือไม่ก็ได้ แต่ส่วนมากที่ตั้งทนายความนั้นก็เพราะทนายความเป็นผู้ที่รู้ถึงวิธีการที่จะดำเนินขั้นตอนในกระบวนการพิจารณาในศาลได้ดี การตั้งทนายความตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งบัญญัติไว้ว่า "การตั้งทนายความนั้นต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อตัวความและทนายความ แล้วยื่นต่อศาลเพื่อรวมไว้ในสำนวน โยแต่งตั้งทนายนี้ให้ใช้ได้เฉพาะเรื่องหนึ่ง ๆ ตามที่ได้ยื่นไว้เท่านั้น เมื่อทนายความผู้ใดได้รับมอบอำนาจทั่วไปที่จะแทนบุคคลอื่นไม่ว่า

ในคดีใด ๆ ให้ทนายความยื่นแสดงใบมอบอำนาจทั่วไป แล้วคัดสำเนายื่นต่อศาลแพ่งไต่สวน ทนาย หรือดำเนินคดีเป็นเรื่อง ๆ ไปตามความในมาตรา ๕๑ จากบทบัญญัติมาตรานี้ แยก การตั้งทนายออกเป็น ๒ ชนิด คือ ทนายความเฉพาะคดี เป็นการตั้งขึ้นเฉพาะคดีเมื่อเกิดข้อพิพาทขึ้น มีความจำเป็นของฟ้องร้องคดี ส่วนอีกชนิดหนึ่งก็คือทนายความรับมอบอำนาจทั่วไป ทนายความชนิดนี้มีอำนาจจลาจลแก่งแย่งให้ตัวความใดทุกคดีความที่เกิดขึ้น ส่วนมากเป็นการ วาจาของทางร้านหรือนิติบุคคล ที่มีการติดต่อนิติสัมพันธ์มากกว่าจ้างทนายความประจำเอาไว้ เพื่อมีตอมมอบอำนาจกันหลายครั้ง ทนายความทั้งสองชนิดที่มีความแตกต่างกันในการยื่นใบตั้ง ทนาย ถ้าเป็นทนายความเฉพาะกรณีต้องนำใบตั้งทนายยื่นต่อศาลเพื่อรวมไว้ในสำนวน ส่วน ทนายความรับมอบอำนาจทั่วไปนั้นเพียงแต่คัดสำเนาไปให้และแสดงใบมอบอำนาจทั่วไปให้คู่ เทานั้น การตั้งทนายความจะตั้งเพียงคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ และเมื่อตั้งทนายความแล้ว สิทธิของผู้ตั้งทนายที่มีอยู่ก่อนตั้งทนายก็ยังมีอยู่อย่างเดิม คือดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลได้เอง เมื่อตั้งทนายความแล้ว ในคดีแพ่งทนายความสามารถลงนามแทนตัวความใดก็ตามกับคดีอาญา แต่ กฎหมายบังคับเอาไว้เฉพาะการฟ้องคดีในศาลชั้นต้นเท่านั้น แต่ถ้าเป็นชั้นอุทธรณ์หรือฎีกา ซึ่งก็ ถือเป็นคำฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ตามมาตรา ๑ (๓) ซึ่งมาตรา ๑(๓) ใ้บัญญัติไว้ว่า "คำฟ้อง" หมายความว่า กระบวนการพิจารณาใด ๆ ที่โจทก์ได้เสนอขอหาต่อศาล ไ้มาว่าจะได้เสนอควรวางหรือทำเป็นหนังสือ ไ้มาว่าจะได้เสนอต่อศาลชั้นต้น หรืออุทธรณ์หรือ ฎีกา ไ้มาว่าจะได้เสนอในขณะเริ่มคดีโดยคำฟ้องหรือคำร้องขอ หรือเสนอในภายหลังโดยคำฟ้อง เพิ่มเติม หรือแก้ไข หรือฟ้องแย้งหรือโดยสอดเข้ามาในคดีไ้มาควยสมัครใจหรือถูกบังคับ หรือ โดยมิคำขอให้พิจารณาใหม่

ใบตั้งทนายในการอุทธรณ์หรือฎีกาทางคดีอาญานั้น อนุโลมใช้ตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕ ใ้บัญญัติไว้ว่า "วิธีพิจารณาข้อใดซึ่งประมวลกฎหมายนี้ มิใ้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาใช้บังคับ เทาที่พอจะใช้บังคับได้" ดังนั้นเมื่อพิจารณามาตรานี้ประกอบกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความแพ่งมาตรา ๒๒ ซึ่งบัญญัติว่า "ทนายความซึ่งคู่ความใดตั้งแต่นั้นมีอำนาจ ำความและ ดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ แทนคู่ความใดก็ตามที่เห็นสมควร เพื่อรักษาผลประโยชน์ของคู่ความนั้น

แต่ถ้าวินิจฉัยคดีไปเป็นไปในทางจำหน่ายสิทธิของคู่ความ เช่นการยอมรับตามที่คู่ความ
 อีกฝ่ายหนึ่งเรียกร้อง การถอนฟ้อง การประนีประนอมยอมความ การสละสิทธิ หรือใช้สิทธิ
 ในการอุทธรณ์หรือฎีกาหรือในการขอให้พิจารณาคดีใหม่ หมายความว่าไม่มีอำนาจที่จะดำเนิน
 กระบวนพิจารณาเช่นนั้นได้ โดยมีได้รับอำนาจจากตัวความโดยชัดแจ้ง อำนาจโดยชัดแจ้ง
 เช่นว่านี้ใครระบุไว้ในใบแต่งตั้งนายสำหรับคดีเรื่องนั้น หรือทำเป็นใบมอบอำนาจทางหากในภาย-
 หลังใบเกี่ยวหรือหลายใบก็ได้..." จากความในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
 มาตรา ๑๕ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๒๒ หมายความว่าสามารถลงนาม
 โดยลำพังได้ในการอุทธรณ์และฎีกาตัวความไม่ตองลงนามเอง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๓๕/๒๕๕๓ ผู้เสียหายแทนที่มีสิทธิลงนามในคำฟ้อง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๓๕/๒๕๕๓ วินิจฉัยว่า ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ
 อาญา มาตรา ๑๕๕ (๓) บัญญัติไว้ชัดเจนว่าฟ้องตองลงลายมือชื่อโจทก์ ฟ้องที่มีแต่ทนายลง-
 ลายมือชื่อ แม้ใบแต่งตั้งนายจะมอบอำนาจให้ทนายยื่นฟ้องได้ด้วยกันเป็นฟ้องที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

นอกจากนี้ยังมีคำพิพากษาของศาลฎีกาที่ ๒๒๘/๒๕๕๐, ๒๑๘/๒๕๕๐, ๓/๒๕๕๒,
 ๓๕๓/๒๕๐๘, ๑๖๖๓ - ๑๖๖๔/๒๕๑๒, ๖๐๓/๒๕๑๔ ได้วินิจฉัยคดีไว้ทำนองเดียวกัน

ส่วนคำพิพากษาของศาลฎีกาที่วินิจฉัยคดีว่าทนายความมีสิทธิลงนามในอุทธรณ์ฎีกา ได้แก่

คำพิพากษาของศาลฎีกาที่ ๑๒๔๓/๒๕๕๒ วินิจฉัยว่า ในคดีอาญาเมื่อใบแต่งตั้งนายให้
 อำนาจทนายโจทก์ใช้สิทธิในการอุทธรณ์หรือฎีกาค้วยแล้ว ทนายก็ลงชื่ออุทธรณ์ได้ตามลำพังโดย
 ตัวโจทก์ไม่ตองลงชื่อด้วย

นอกจากนี้ยังมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๒/๒๕๕๔ ซึ่งได้วินิจฉัยไว้ทำนองเดียวกัน

๒.๗ เจาพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ มีอำนาจฟ้องความแทนตัวความใดตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติล้มละลายมาตรา ๒๒ ซึ่งบัญญัติไว้ว่า "เมื่อศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้แล้ว เจาพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่ผู้เดียวมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) จัดการและจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือกระทำการที่จำเป็นเพื่อให้กิจการของลูกหนี้คงอยู่เสร็จสิ้นไป

(๒) เก็บรวบรวมและรับเงินหรือทรัพย์สิน ซึ่งจะตกไถ่แก่ลูกหนี้หรือซึ่งลูกหนี้มีสิทธิจะได้รับจากผู้อื่น

(๓) ประนีประนอมยอมความ หรือฟ้องร้อง หรือต่อสู้คดีใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ และมาตรา ๒๕ บัญญัติว่า "ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เขาวาดค้ำประกันล่วงหน้าเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ ซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาล ในขณะที่มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ และเมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีคำขอโดยทำเป็นคำร้อง ศาลมีอำนาจงดการพิจารณาคดีแห่งนั้นไว้ หรือจะสั่งประการใดก็ตามที่เห็นสมควรก็ได้" จากบทบัญญัติทั้งสองมาตรานี้เป็นกรณีลูกหนี้ในคดีล้มละลาย ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ ไม่ว่าจะเป็นการสั่งพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราวหรือเด็ดขาดก็ตาม ลูกหนี้ถูกจำกัดในการฟ้องร้องคดีอื่นเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ ทั้งสืบเนื่องมาจากในคดีล้มละลายนั้นลูกหนี้ถูกฟ้องก็เพราะไม่สามารถชำระหนี้หมดได้แล้ว ดังนั้นทรัพย์สินที่มีอยู่จึงควรรักษาไว้เพื่อเจ้าหนี้ทุกคน ฉะนั้นปล่อยให้ลูกหนี้ดำเนินคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินของตนเองอีกก็อาจเกิดการทุจริตหรือประมาทเดินเลอทำให้ทรัพย์สินที่มีอยู่ลดน้อยถอยลงไปอีก แต่อย่างไรก็ตาม ลูกหนี้ยังคงมีอำนาจดำเนินกระบวนการพิจารณาในคดีล้มละลายที่ตนถูกพิทักษ์ทรัพย์นั้นต่อไป มาตรา ๒๕ ที่ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เขาวาดค้ำประกันนั้นหมายถึง

๘ ทวี กสิยพงษ์, คำอธิบายกฎหมายล้มละลาย, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๑๖), หน้า ๘๑.

เฉพาะคดีแพ่งเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้เท่านั้น เมื่อศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้แล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จึงสามารถฟ้องคดีแพ่งแทนลูกหนี้ที่ถูกพิทักษ์ทรัพย์ เมื่อลูกหนี้ถูกไต่เบงสิทธิหรือหน้าที่อันใดที่ลูกหนี้มีความจำเป็นต้องใช้สิทธิทางศาล และบุคคลอื่นใดจะฟ้องผู้ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ไม่ได้ของฟ้องเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๘๓/๒๕๑๐ วินิจฉัยว่า โจทก์ฟ้องจำเลย ๓ คน ปรากฏว่า ศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ แล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เคยเก็บว่ามีอำนาจต่อสู้คดีใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ ฉะนั้นโจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ได้ ส่วนคดีเกี่ยวกับจำเลยที่ ๓ นั้น เมื่อจำต้องอาศัยผลของข้อพิพาทระหว่างโจทก์และจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ก่อน แต่โจทก์ดำเนินคดีต่อจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ โดยไม่ถูกต้องดังกล่าวข้างต้น คดีที่โจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๓ รวมเข้ามาจึงไม่ชอบที่ศาลจะรับไว้พิจารณาเช่นเดียวกัน

ตามคำพิพากษาของศาลฎีกาคดีนี้ ผู้ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ ถูกฟ้อง ศาลว่าจะฟ้องผู้ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ไม่ได้ จะฟ้องเจ้าพนักงานพิทักษ์เท่านั้น

๒๘ ผู้จัดการทรัพย์สินของผู้ไม่อยู่ ในกรณีบุคคลซึ่งไปเสียจากภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ ยังมีใครตั้งตัวแทนมอบอำนาจทั่วไปไว้ และไม่มีใครรู้แน่ว่าเป็นตายร้ายคืออย่างไร เมื่อผู้มีส่วนได้เสียคนใดคนหนึ่ง หรือพนักงานอัยการร้องขอศาล ๆ จะสั่งการให้หาพยานตามที่จำเป็น เพื่อจัดการทรัพย์สินของบุคคลนั้นก็ได้ เมื่อเวลาล่วงไปหนึ่งนับแคว้นที่บุคคลนั้นไปเสียจากภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ ไม่มีใครได้รับข่าวคราวประการใดเลยก็ดี หรือที่หนึ่งนับแคว้นมีผู้ใดพบเห็น หรือใครทราบข่าวมาเป็นครั้งหลังที่สุดก็ดี ศาลจะตั้งแต่งตั้งผู้จัดการทรัพย์สินของบุคคลนั้นขึ้นก็ได้ (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๕๓)

แต่ถากกรณีผู้ไม่อยู่ใครตั้งตัวแทนมอบอำนาจทั่วไปไว้ แต่การมอบอำนาจนั้นสิ้นสุดลงหรือปรากฏว่าการที่ตัวแทนจัดการทรัพย์สินนั้นเกลี้ยงจะเสียหายแก่ผู้ไม่อยู่ก็ดี ถวบุคคลนั้นไปเสียจากภูมิลำเนาเกินหนึ่งปี นับแคว้นที่พบเห็น หรือใครทราบข่าวมาเป็นครั้งหลังที่สุด ศาลก็จะตั้งผู้จัดการทรัพย์สินของบุคคลผู้นั้นขึ้นก็ได้.

ถ้าผู้จัดการทรัพย์สินของผู้ไม่อยู่เป็นตัวแทนที่ได้รับมอบอำนาจทั่วไปไว้ ก็น่าหลักข้อ
 การตัวแทนในบทบัญญัติ บรรพ ๓ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาใช้ แต่ถาเป็นกรณีศาลตั้ง
 ผู้จัดการทรัพย์สินซึ่งกฎหมายก็มีบัญญัติให้อำนาจ เช่นเดียวกับตัวแทนที่ได้รับมอบอำนาจทั่วไป ถ้า
 ทำอะไรเกินอำนาจก็ต้องขออนุญาตจากศาลเสียก่อนจึงจะทำได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและ
 พินิชัยมาตรา ๕๕ ดังนั้นในการฟ้องคดีผู้จัดการทรัพย์สินจะต้องขออนุญาตจากศาลเสียก่อน
 เทียบตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๔๐๑(๕) แต่มีข้อยกเว้นตามประมวลกฎหมาย
 แพ่งและพาณิชย์มาตรา ๔๐๒ คือกรณีเงินผู้จัดการทรัพย์สินมีอำนาจฟ้องโดยไมต้องขออนุญาตได้

ผู้จัดการทรัพย์สินมีอำนาจจัดการทรัพย์สินไปจนกระทั่ง บุคคลผู้ไปจากถิ่นที่อยู่หรือ
 ภูมิลำเนาถูกศาลสั่งให้เป็นคนสาบสูญ หรือกลับมา หรือผู้จัดการทรัพย์สินนั้นตาย ลาออก
 มีหลักฐานว่าผู้นั้นยังมีชีวิตอยู่ หรือถึงแก่ความตาย หรือศาลถอดถอนผู้จัดการ ตามประมวล
 กฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๒๒

๒.๕ ผู้สืบสันดาน เป็นบุคคลที่มีอำนาจฟ้องคดีแพ่งแทนผู้บุพการีได้ ถ้าผู้บุพการีได้
 ตายลง เช่น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๘ วรรค ๔ เป็นการฟ้องขอ
 ให้รับเด็กเป็นบุตร แต่บุตรนั้นได้ตายเสียก่อน เช่นผู้สืบสันดานของเด็กที่ตายมีสิทธิฟ้องคดี
 ขอให้รับเด็กเป็นบุตรได้ ตามมาตรา ๑๕๘ วรรค ๔ ซึ่งได้บัญญัติไว้ว่า "...ในกรณีที่เด็ก
 ตายในระหว่างที่เด็กนั้นยังมีสิทธิฟ้องขอ ให้รับเด็กเป็นบุตรอยู่ ผู้สืบสันดาน
 ของเด็กจะฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรก็ได้ ถ้าผู้สืบสันดานของเด็กใครเหตุที่อาจขอให้รับเด็ก
 เป็นบุตรมาก่อนวันที่เด็กนั้นตาย ผู้สืบสันดานของเด็กจะต้องฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่เด็ก
 นั้นตาย ถ้าผู้สืบสันดานของเด็กใคร เหตุที่อาจขอให้รับเด็กเป็นบุตรภายหลังที่เด็กนั้นตาย ผู้
 สืบสันดานของเด็กจะต้องฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ เหตุดังกล่าว แต่หนึ่งต้องไม่พ้นสิบปีนับ
 แต่วันที่เด็กนั้นตาย..."

กรณีที่ผู้สืบสันดานฟ้องแทนเด็กที่ตายนั้น มีสิทธิรับมรดกตามประมวลกฎหมายแพ่ง
 และพาณิชย์ เพราะการฟ้องขอให้รับเป็นบุตรโดยสภาพแล้ว เป็นการ เฉพาะตัวของผู้นั้นโดยแท้

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๖๐๐ และในกรณีนี้แตกต่างกับกรณีรับมรดกความตาม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๘๒ เพราะกรณีนี้ยังมีได้มีการฟ้องร้องคดีต่อ
ศาลแต่อย่างใด การที่จะเป็นการรับมรดกความนั้น จะต้องเป็นกรณีคดีค้างพิจารณาอยู่ในศาล

เมื่อมีเหตุที่ตัวความมีใ้ฟ้องคดีเอง ผู้ใ้คดีอ้างว่าเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมของตัวความ
หรือเป็นผู้แทนนิติบุคคล เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อความฝ่ายที่เกี่ยวของยื่นศาล โดยทำเป็น
คำร้องในขณะยื่นคำฟ้องหรือคำให้การ ศาลจะทำการสอบสวนถึงอำนาจของผู้แทนฯ นั้น ๆ ก็ใ้
และถาหากเป็นที่พอใจกับผู้แทนฯ นั้นไม่มีอำนาจ หรืออำนาจของผู้แทนฯ นั้นบกพร่อง ศาลมีอำนาจยก
ฟ้องคดีนั้นเสีย หรือมีคำพิพากษาหรือคำสั่งอย่างอื่นใ้คดีตามที่เห็นสมควร เพื่อประโยชน์แห่งความ
ยุติธรรมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๖๖

สรุป นอกจากตัวความจะฟ้องคดีเองแล้ว ยังมีอีกหลายกรณีที่บุคคลอื่นสามารถฟ้องคดี
แทนใ้โดยอำนาจแห่งกฎหมายและการมอบอำนาจจากตัวความ.